

Saksbehandler
Oddvar Brenna

Telefon
77 83 79 76

Vår dato
14.03.2008
Deres dato
24.01.08

Vår ref.
2008/740 - 3
Deres ref.
200800132

Arkivkode
520

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	2008 / 132 - 24
Mottatt:	18 MAR 2008
Saksnr. i:	ASR/MA/BRE
Arkiv:	W70
Avskrift:	

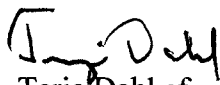
**Høring – Jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet" -
Fylkeslandbruksstyrets uttalelse.**

Sak nr 43/08.

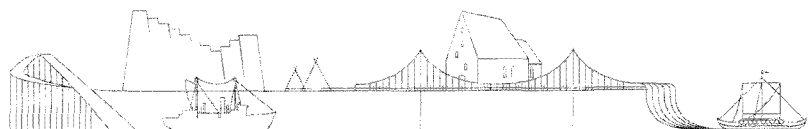
Troms fylkeslandbruksstyre behandlet i telefonmøte den 12.03.08 ovennevnte sak.

På grunnlag av de foreliggende opplysninger ble det fattet vedtak slik det framgår av vedlagte utskrift av møteboka.

Med hilsen

Terje Dahl ef.
Fagsjef

Oddvar Brenna
fylkesskogmester

MØTEBOK FOR FYLKESLANDBRUKSSTYRET I TROMS

SAK NR: 43/08

RAPPORT FRA JORDVERNGRUPPA – ”KLIMASKIFTE FOR JORDVERNET”.

LMD har sendt nevnte rapport på høring med frist til den 15.03.08 til å fremme kommentarer.

Fylkesmannens landbruksavdeling har i eget brev oversendt nevnte rapport i sin helhet til fylkeslandbruksstyrets medlemmer og varamedlemmer.

I dette saksframlegget refereres kort sammendrag og hovedkonklusjoner.

Sammendrag/hovedkonklusjoner:

Det foreligger føringer for jordvernet i flere dokumenter. Regjeringen har i sin Soria Moria-erklæring uttalt at norsk matjord er en begrenset ressurs som det er et nasjonalt ansvar å ta vare på. Jordverngruppa ønsker også å vise til St.meld. nr. 19 (1999-2000), hvor det uttales: ”Arealgrunnlaget med jordsmonnet er den naturressursen som sammen med vann og luft er det viktigste grunnlaget for all biologisk produksjon og mangfold. Disse ressursene er avgjørende for menneskenes eksistens.”

Jordvern er nødvendig blant annet fordi våre etterkommere skal ha muligheten til å produsere egen mat på egen jord, fordi klimaforandringene kan endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden, fordi økonomisk vekst i folkerike land gir økt etterspørsel etter mat og fordi vi ser en økt interesse for fornybar energi som gir økt etterspørsel etter produksjonsarealer.

Jordvern er også nødvendig av hensyn til beredskap. I St. meld. Nr. 19(1999-2000) er jordvern begrunnet i matvaresikkerhet. Nasjonalt er det viktig å opprettholde evnen til innenlandsk matproduksjon som en beredskap ved mulige krisesituasjoner i tilfelle problemer med import.

Det dyrkede arealet utgjør i Norge kun 3 % av landarealet, og bare ca. 1/3 av disse arealene har potensial for matkornproduksjon. Disse begrensede arealene befinner seg i hovedsak nær byer og tettsteder, og er derfor sterkt utsatt for omdisponering og nedbygging. Foreliggende statistikk viser at det over tid har foregått en urovekkende høy omdisponering av slike arealer. På denne bakgrunn har Regjeringen, med tilslutning, fra Stortinget, satt som målsetting å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010.

Halveringsmålet ledet til at det våren 2007 ble nedsatt en arbeidsgruppe som særskilt skulle vurdere behovet for nye virkemidler for et sterkt jordvern. Fra gruppas mandat: Arbeidsgruppa skal:

- Gi en status på arbeidet med å nå målsettingen om at årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010.
- Vurdere eksisterende virkemidler for et sterkt jordvern.
- Foreslå nye virkemidler for å styrke jordvernet.

Arbeidsgruppa skal avgi en rapport til Landbruks- og matdepartementet innen utgangen av 2007 med delrapportering etter nærmere avtale. I tillegg skal arbeidsgruppa gi råd til departementet i forbindelse med arbeidet med ny plan- og bygningslov. Dret forutsettes også at arbeidsgruppa underveis, avholder tematiske møter, for eksempel om samferdselsområdet, med berørte institusjoner og organisasjoner, herunder miljø og landbruksorganisasjoner.”

Arbeidsgruppa (omtalt som Jordverngruppa i rapporten) har vurdert eksisterende virkemidler, og funnet at disse tildel er for dårlig utnyttet, dels at disse må forbedres og dels at det er behov for helt nye og sterke virkemidler.

Jordverngruppas forslag til virkemidler for et sterkt jordvern er i hovedsak:

1.

Det utarbeides et informasjonsprogram med sikte på å ”vinne hjertene” for jordvern. Et slikt program bør bla omfatte:

- Arealkonferanse 2008-02-11 Regionale arealkonferanser
- Bruk av media, presse og fagtidsskrifter
- Utarbeiding av studie- og informasjonsmaterieil tiltenkt hhv skoleverket, lokale og regionale politikere, mfl
- Bekjentgjøring av viktige avgjørelser og gode eksempler
- Videreutvikling av visualisering som hjelpemiddel

2.

Det gis støtte til Planlovutvalgets forslag om styring av virkemidler i plan- og bygningsloven på nasjonale, regionalt og kommunalt nivå som gir anledning til å regulere arealbruken, herunder ivareta jordvern. Jordverngruppa foreslår dessuten at forskriften om konsekvensutredninger (KU) strammes inn og gjøres mer presis i de tilfellene dyrka mark berøres, og at det dessyten utarbeides en ny veileder for KU og landbruk.

3.

Det tas initiativ fra sentrale myndigheter til igangsetting av regionale planprosesser. Om nødvendig må dette pålegges regionene. Virkemidler eksisterer.

4.

Det må utarbeides nye Rikspolitiske retningslinjer for jordvern.

5.

Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern. Det anbefales blant annet at landbrukets bygninger underlegges kravet om omdisponeringstillatelse, at beslutningen om overføring av

avgjørelsesmyndigheten til kommunene vurderes på nytt, samt at det etableres en lovhjemmel for Fylkesmannen til å føre tilsyn med kommunenes arbeid på dette feltet.

6.

Det utarbeides en hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre muligheten for fortsatt biologisk produksjon på arealer med høyt produksjonspotensial. Det bør igangsettes et arbeid for å utrede nærmere innretning på en slik hjemmel, herunder om hjemmelen bør tas inn i jordlova eller naturvernloven.

7.

Sentrale myndigheter må i Nasjonal transportplan sørge for å prioritere utbygging av transportsystemet som er nødvendig for å dreie utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter.

8.

Kunnskapsgrunnlaget om forvaltningen av jordressursene må forbedres slik at dokumentasjonen av arealverdiene, og kunnskapen om utviklingen i arealbruken, får et høyere presisjonsnivå enn i dag.

9.

Prioriteringen av jordvernet i styringsdialogen mellom LMD/SLF og Fylkesmannen må gjøres enda klarere enn i dag.

10.

Uavhengig av forvaltningsreformen må det beholdes et strekt kompetansemiljø for landbruksareal- og ressursforvaltning på statlig regionalt nivå, for å sikre ivaretagelsen av den nasjonale landbrukspolitikken.

11.

Det må utarbeides et nytt og ambisiøst politisk mål for ytterligere reduksjon i omdisponering av dyrka mark.

Vårt saksframlegg er en kort referering av sammendrag og hovedkonklusjoner. Vi forutsetter at styrets medlemmer har satt seg inn i rapporten. Saken legges fram til drøfting uten innstilling til vedtak.

Saken ble behandlet i fylkeslandbruksstyret den 21.02.08.

VEDTAK:

Saken ble enstemmig utsatt til et telefonmøte den 12.03.08. Martin Ness påtok seg å utforme et forslag til vedtak.

Saken ble behandlet av fylkeslandbruksstyret i telefonmøte den 12.03.08

Martin Ness la fram et forslag til vedtak som ble supplert av Britt Skinnstad Nordlund. Forslagets punkt 1 ble drøftet og ulike språklige formuleringer votert over.

Under voteringen ble også jordverngruppas forslag til tiltak behandlet enkeltvis i et eget punkt 2.

VEDTAK:

1.

Fylkeslandbruksstyret i Troms vil avgi følgende enstemmige uttalelse til rapporten "Klimaskifte for jordvernet" fra LMD's Jordverngruppe, 2008:

Troms fylkeslandbruksstyre mener at et sterkt jordvern er helt nødvendig i fremtiden for å ta vare på de mest verdifulle jordressursene.

Med de knappe jordbruksarealene vi har i landet, ca 3 %, vil et sterkt vern i fremtiden ha stor betydning. Med globale klimaendringer, større etterspørsel etter mat i folkerike land samt stor interesse for fornybar energi i form av bioetanol produsert på mais, vil alle jordbruksarealene i fremtiden være viktige.

Troms fylkeslandbruksstyre er enig i den politiske målsetningen om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010.

Troms Fylkeslandbruksstyre mener at det er svært viktig og sikre store sammenhengende jordressurser og en stabil matsikkerhet. Det må også i fremtiden fokuseres på god infrastruktur for å sikre stabile matforsyninger over hele landet.

Troms Fylkeslandbruksstyre mener at noen av virkemidlene for å oppnå ønsket resultat er:

- Økt satsing på landbruket i hele landet med gode rammebetingelser for alle landbruksproduksjoner.
- Samfunnet må bevisstgjøres betydningen av et aktivt landbruk og ikke bare ha fokus på billig mat.
- Kommunene må sikres planleggingsressurs av høy kvalitet. Dette gjelder plankompetanse for å sikre gode areal- og sektorplaner. På samme måte må det sørges for høy landbruksfaglig kompetanse. Gjennom gode planer vil jordressursene bli bedre tatt vare på. Det blir ikke så tilfeldig hvordan kommunene forvalter jordressursene. Kommunene er på den måten bedre i stand til å utøve kommunal selvråderett og hindre nedbygging

Troms Fylkeslandbruksstyre er uenig i jordverngruppas konklusjoner på følgende områder:

- Oppbygging av et større statlig kontrollerende organ gjennom fylkesmennene mener vi vil være svært uheldig.
- Jordvernsgruppas forslag om å vurdere kommunal avgjørelsesmyndighet i jordlovssaker på nytt, vil frata kommunene svært mye av selvråderetten.
- Med gode kommunale planer vil det ikke være behov for å øke kapasiteten hos fylkesmennene ved kontroll av dispensasjonssaker ute i kommunene.

Forvaltningsreformen legger opp til at innsigelsesmyndigheten for jordverninteresser legges til fylkesmannen, og at fylkeslandbruksstyrene legges ned når reformen trer i kraft. Troms fylkeslandbruksstyre mener at det vil være svært uheldig å overføre innsigelsesretten til et byråkratisk nivå uten politisk innflytelse.

For øvrig har Troms fylkeslandbruksstyre merket seg sammensetningen av jordverngruppa. Store deler av landet er ikke representert.

2.

Fylkeslandbruksstyret har gått gjennom hvert enkelt punkt i forslag til tiltak og votert over hvert enkelt forslag:

Nr.1: enstemmig tilslutning.

Nr.2: enstemmig tilslutning.

Nr.3: enstemmig om ikke å slutte seg til tiltaket, jfr pkt 1 i fylkeslandbruksstyrets vedtak.

Nr.4: enstemmig tilslutning.

Nr.5: enstemmig om følgende ordlyd: "Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern." Resten av tiltaket foreslås tatt ut, jfr pkt 1 i fylkeslandbruksstyrets vedtak.

Nr.6: enstemmig om ikke å slutte seg til tiltaket, jfr pkt 1 i fylkeslandbruksstyrets vedtak.

Nr.7: enstemmig tilslutning.

Nr.8: enstemmig tilslutning.

Nr.9: enstemmig tilslutning.

Nr.10: enstemmig tilslutning.

Nr.11: enstemmig om ikke å slutte seg til tiltaket, jfr pkt 1 i fylkeslandbruksstyrets vedtak.